

Jaarverslag 2024

Adviesraad
Internationale
Vraagstukken

Adviesraad Internationale Vraagstukken

De AIV is het adviescollege voor regering en parlement op het gebied van buitenlands beleid. De AIV adviseert gevraagd en ongevraagd over internationale vraagstukken. Het betreft in het bijzonder: Europese samenwerking, mensenrechten, internationale ontwikkeling en veiligheidsbeleid.

Inhoudsopgave

Voorwoord – 4

Uitgebrachte adviezen – 5

Lopende adviestrajecten – 10

Kabinetsreacties – 12

Overige activiteiten – 15

Communicatie en doorwerking – 16

Raad – 18

Commissies – 19

Secretariaat – 23

Financiële verantwoording – 24

Voorwoord

2024 was een jaar waarin internationale ontwikkelingen elkaar in hoog tempo opvolgden en steeds meer met elkaar verweven raakten.

De oorlog in Oekraïne bleef voortduren zonder zicht op duurzame vrede. Het conflict tussen Hamas en Israël escaleerde verder, met grote gevolgen voor de regio, waaronder Libanon en Syrië. Tegelijkertijd bleven andere brandhaarden, zoals Soedan en Jemen, grotendeels buiten het zicht van het Nederlandse debat, terwijl hun impact – via regionale instabiliteit en migratie – ook ons land raakt.

De internationale rechtsorde staat onder druk. De herverkiezing van president Trump versterkte de onzekerheid over de trans-Atlantische betrekkingen. De EU zoekt naar een nieuwe rol in een fragmenterende wereldorde. Klimaatverandering bereikt kritieke kantelpunten. Kunstmatige intelligentie en andere technologieën stellen ons voor fundamentele vragen over veiligheid, ethiek en democratie. En ook binnen Europa groeit het besef dat samenwerking geen vanzelfsprekendheid meer is, maar een bewuste politieke keuze vergt.

In dit turbulente jaar bracht de AIV vijf adviezen uit: over de noodzaak van aanhoudende steun aan Oekraïne, over het belang van een stabiel en voorspelbaar budget voor officiële ontwikkelingssamenwerking, over weerbaarheid tegen hybride dreigingen, over het versterken van maatschappelijke betrokkenheid bij de duurzame ontwikkelingsdoelen, en over een herijking van het Nederlandse beleid in het Israëliësch-Palestijnse conflict.

Elk van deze adviezen raakt aan vraagstukken die niet alleen wereldwijd, maar ook voor Nederland van groot belang zijn. In 2025 werkt de AIV verder aan adviesthema's als de trans-Atlantische relaties, de krimpende maatschappelijke ruimte, EU-hervormingen, de relaties met het mondiale Zuiden, migratiepartnerschappen, kunstmatige intelligentie en veiligheid in het ruimtedomein.

De AIV blijft zich inzetten om bij te dragen aan een goed geïnformeerd buitenlands beleid. Daarbij verwachten wij niet alleen beleidsmakers, maar ook een breder publiek te ondersteunen in het duiden van de internationale ontwikkelingen.

Bert Koenders

Voorzitter

Dirk-Jan Koch

Secretaris-directeur

Uitgebrachte adviezen

Alle adviezen zijn te downloaden

[Website van de AIV](#)

Briefadvies

–

Oekraïne: weerbaarheid, standvastigheid en perspectief

Op 22 februari 2024 bracht de AIV, op verzoek van de Tweede Kamer, een briefadvies uit over de oorlog in Oekraïne. Twee jaar na de Russische invasie maakt het advies de balans op: de westerse eensgezindheid vertoont scheuren, kantelpunten dienen zich aan, en een langdurige patstelling dreigt. Tegen deze achtergrond rijst de vraag wat een adequate Nederlandse opstelling is.

De AIV benadrukt dat onverminderde Nederlandse en Europese steun aan Oekraïne essentieel blijft. Tegelijkertijd onderstreept de Raad het belang van actieve scenarioplanning: Nederland moet zich voorbereiden op uiteenlopende ontwikkelingen en actief bijdragen aan uitkomsten die in lijn zijn met het internationaal recht en de Nederlandse belangen – waaronder een overwinning van Oekraïne of een sterkere onderhandelingspositie.

Het advies behandelt zes thema's in meer detail: de Europese veiligheidsarchitectuur, de Europese defensie-industrie, het perspectief op Oekraïens EU-lidmaatschap, de wederopbouw van Oekraïne, de gevolgen van de oorlog voor het mondiale Zuiden, en maatschappelijke weerbaarheid en draagvlak.

Het advies werd aangeboden tijdens een besloten presentatie aan de ministers van Defensie en Buitenlandse Zaken, en behandeld in een technische briefing aan de Tweede Kamer. Op 24 februari werd het besproken tijdens een publiek symposium over drie jaar oorlog in Oekraïne, georganiseerd door KVBK, de Universiteit Leiden, Clingendael en de Nederlandse Defensie Academie.

Briefadvies

Een stabiel en voorspelbaar ODA-budget

Op 13 maart 2024 publiceerde de AIV op eigen initiatief een briefadvies over de noodzaak van een stabiel en voorspelbaar financieel kader voor het Nederlandse budget voor officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA). Voor de totstandkoming van het advies zijn gesprekken gevoerd met onder anderen ambtenaren van de ministeries van Buitenlandse Zaken en Financiën, en met de voorzitter van het Development Assistance Committee (DAC) van de OESO.

Het advies onderstreept dat een solide ODA-budget in het belang is van Nederland. Ontwikkelingssamenwerking draagt bij aan economische groei, stabiliteit en armoedevermindering in partnerlanden, en daarmee aan handel, geopolitieke rust en wereldwijde veiligheid. Bovendien zijn investeringen in klimaat, biodiversiteit en gezondheidssystemen – vaak gefinancierd uit ODA – van wereldwijd belang. Een robuust ODA-budget versterkt zo ook de internationale positie van Nederland.

Tegelijkertijd signaleert de AIV knelpunten. Ondanks de internationale norm om 0,7% van het bruto nationaal inkomen aan ODA te besteden, blijft Nederland hier structureel onder. Daarnaast stijgt het deel van het ODA-budget dat wordt besteed aan binnenlandse asielopvang: inmiddels bijna een kwart. Door de directe koppeling tussen deze kosten en andere ODA-uitgaven fluctueert het beschikbare ontwikkelingsbudget sterk, wat haaks staat op de noodzaak van langjarige en voorspelbare inzet. In reële termen is het daadwerkelijke budget sinds 2010 met circa 20% gedaald.

Om deze trend te keren doet de AIV enkele gerichte aanbevelingen: behoud de 0,7%-norm als ankerpunt binnen het ODA-beleid, en breng meer stabiliteit in de bestedingen door de asieltoerekening te maximeren.

Het advies werd op 14 maart aangeboden aan minister Geoffrey van Leeuwen (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking). AIV-voorzitter Bert Koenders en raadslid Bram van Ojik lichtten het toe in een besloten gesprek. Een week later, op 20 maart, volgde een technische briefing aan de Tweede Kamercommissie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, waarin zes Kamerleden in gesprek gingen met leden van de AIV over het advies.

Hoewel een officiële kabinetsreactie nog uitbleef, kreeg het advies al direct beleidsimpact. In het hoofdlijnenakkoord van het kabinet-Schoof is de maximering van de asieltoerekening expliciet overgenomen. In een Kamerdebat verwees de fractievoorzitter van een van de coalitiepartijen naar het AIV-advies als grondslag voor deze keuze.

Adviesrapport

Hybride dreigingen en maatschappelijke weerbaarheid

Op 4 juni 2024 bracht de AIV, op verzoek van het kabinet, een advies uit over hybride dreigingen. Het advies onderstreept de complexiteit en urgentie van dit type dreigingen – waarbij staten, niet-statelijke actoren en cybercriminelen fysieke, digitale en psychologische middelen inzetten om invloed uit te oefenen of schade toe te brengen. De Raad pleit voor een proactieve en samenhangende strategie om de nationale weerbaarheid te versterken. Dit vraagt om een brede inzet van overheid, bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties én burgers.

Het advies bepleit onder meer investeringen in de beveiliging van vitale infrastructuur, versterking van de digitale en technologische weerbaarheid, het vergroten van bewustwording in de samenleving, het ontwikkelen van voorlichtingscampagnes en onderwijsprogramma's, en het moderniseren van juridische en operationele kaders. Ook internationale samenwerking, met name binnen de NAVO, is onmisbaar. Daarbij is technologische en operationele interoperabiliteit een sleutelbegrip.

De AIV benadrukt dat maatschappelijke weerbaarheid niet zonder actieve betrokkenheid van burgers tot stand komt. Burgerparticipatie vergroot niet alleen het draagvlak voor beleid, maar versterkt ook het vermogen van de samenleving om desinformatie, ondermijning en manipulatie te weerstaan.

Het advies werd gepresenteerd tijdens een drukbezochte bijeenkomst in perscentrum Nieuwspoord. Minister van Buitenlandse Zaken Hanke Bruins Slot nam het rapport in ontvangst. In het panelgesprek reflecteerden onder anderen Maarten Schurink (secretaris-generaal van het ministerie van Defensie), Pieter-Jaap Aalbersberg (Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid), Ingrid Thijssen (voorzitter VNO-NCW), René de Vries (rijkshavenmeester Havenbedrijf Rotterdam) en Eva Rovers (directeur Bureau Burgerberaad) op de implicaties voor hun domein.

Briefadvies

Onlosmakelijk verbonden: SDG's in Nederland en de rest van de wereld

Op 16 september 2024 publiceerde de AIV, op verzoek van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, een briefadvies over de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's). Het advies richt zich enerzijds op de betrokkenheid van burgers en bedrijven bij deze mondiale agenda, en anderzijds op de rol van de overheid in het stimuleren en faciliteren van actie, beleidscoherentie en langetermijndenken.

De AIV stelt dat de voortgang richting de doelen van Agenda 2030 wereldwijd stagneert. Crises zoals armoede, klimaatverandering en gewapend conflict blijven voortbestaan of verergeren. De Raad benadrukt dat nationale en internationale vraagstukken onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn: Nederland wordt als open economie direct geraakt door mondiale ontwikkelingen, en draagt op zijn beurt – via handel, beleid en consumptie – bij aan effecten elders in de wereld, zowel positief als negatief.

Om de Nederlandse inzet voor de SDG's te versterken, pleit de AIV voor een integrale benadering waarin maatschappelijke betrokkenheid wordt bevorderd én de overheid haar verantwoordelijkheid nadrukkelijk neemt. Het advies doet aanbevelingen op het gebied van langetermijnvisie, thematische focus, regeringsbrede aansturing, versterkte beleidsinstrumenten, ondersteuning van burger- en bedrijfsinitiatieven en bewustwording rond mondiaal burgerschap. Daarbij roept de AIV onder meer op om de SDG-agenda tot "chefsache" te maken op het hoogste niveau van de rijksoverheid.

Het rapport werd aangeboden in een besloten overleg met de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de Directeur-Generaal voor Internationale Samenwerking. AIV-voorzitter Bert Koenders en raadslid Annelies Zoomers verzorgden de presentatie namens de Raad.

Op 25 september lichtte Koenders het advies toe op het hoofdpodium van de SDG Action Day in de Jaarbeurs in Utrecht. In de marge van deze conferentie vond een verdiepende discussie plaats met de Nationale SDG-coördinator en de voorzitter van SDG Nederland, onder leiding van commissielid Sara Kinsbergen.

Daarnaast is het rapport besproken tijdens een interne sessie voor ambtenaren van het ministerie van Buitenlandse Zaken, en bij een bijeenkomst van ambassadeurs. In januari 2025 volgde een inhoudelijke bespreking met de Tweede Kamercommissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. In de beleidsbrief over ontwikkelingshulp van februari 2025 verwijst het kabinet expliciet naar dit AIV-advies in de context van het voornemen om de betrokkenheid van Nederlandse burgers bij internationale samenwerking te versterken.

Briefadvies

Naar een nieuwe koers voor Nederland inzake het Israëlisch-Palestijns conflict

Op 23 oktober 2024 presenteerde de AIV een briefadvies op eigen initiatief aan de Nederlandse regering en het parlement over het Israëlisch-Palestijns conflict. Aanleiding voor dit advies was de ernstige escalatie van geweld in Gaza, de verslechterende situatie op de Westelijke Jordaanoever, en de bredere gevolgen in de regio – onder andere in Libanon en in de spanningen tussen Iran en Israël.

De AIV constateert dat het conflict heeft geleid tot humanitaire rampen, groeiende internationale spanningen en toenemende polarisatie in Nederland. Tegelijkertijd ontbreekt het aan voldoende internationale druk die tot de-escalatie en duurzame conflictoplossing kan leiden.

Het advies onderzoekt hoe Nederland, als middenmacht met een duidelijke inzet voor mensenrechten en internationaal recht, een constructieve rol kan spelen. De AIV doet voorstellen voor hoe Nederland kan bijdragen aan het terugdringen van geweld, het tegengaan van schendingen van internationaal (humanitair) recht en mensenrechten, en het bevorderen van perspectief op een politieke oplossing. Daarbij pleit de Raad voor een herijking van het Nederlandse beleid, waarmee de rol van Nederland als ‘kritische vriend van zowel Israël als de Palestijnen’ geloofwaardiger en effectiever wordt ingevuld.

De aanbevelingen richten zich onder meer op het voorkomen van verdere regionale escalatie, het bevorderen van een staakt-het-vuren in Gaza en Libanon, het versterken van de naleving van internationaalrechtelijke verplichtingen, het indammen van radicalisering, en het tegengaan van de binnenlandse gevolgen van het conflict. Ook roept de AIV op tot actieve steun voor een tweestatenoplossing, inclusief de mogelijkheid tot erkenning van een Palestijnse staat – bij voorkeur in samenwerking met gelijkgezinde landen.

Op 6 maart 2025 verzorgde de AIV op verzoek van de Tweede Kamer een technische briefing. Kamerleden hebben het advies sindsdien meerdere keren aangehaald in debatten. Op basis van het rapport zijn verschillende moties ingediend, waaronder een aangenomen motie die oproept tot EU-onderzoek naar de naleving van de mensenrechtenclausule in het associatieverdrag met Israël.

Lopende adviestrajecten

In 2024 werkte de AIV aan meerdere adviestrajecten die naar verwachting in 2025 zullen worden afgerond. Het betreft zowel verzoeken van het kabinet en de Tweede Kamer als initiatieven van de Raad zelf. Hieronder volgt een overzicht van de adviezen waaraan in 2024 inhoudelijk is gewerkt.

Solidariteit in de EU

De AIV startte in 2024 op eigen initiatief een traject over solidariteit binnen de Europese Unie. De Tweede Kamer en het kabinet zijn hierover op 7 augustus geïnformeerd. In de loop van het jaar is besloten de onderwerpen onder te brengen in de lopende adviestrajecten over EU-hervormingen en loyale samenwerking. Het zelfstandige advies over solidariteit is daarmee komen te vervallen, maar de thematiek wordt volwaardig meegenomen in de andere trajecten.

Bevorderen van loyale samenwerking in de EU

Op verzoek van het kabinet werkt de AIV aan een advies over het versterken van loyale samenwerking tussen EU-lidstaten. Aanleiding zijn signalen dat het beginsel van loyale samenwerking onder druk staat. Het advies richt zich op de achterliggende factoren en mogelijke manieren om dit beginsel te versterken, mede met het oog op mogelijke uitbreiding van de Unie. In de tweede helft van 2024 is de voortgang tijdelijk vertraagd vanwege de prioritering van het traject over EU-hervormingen.

EU-hervormingen

Op verzoek van de Tweede Kamer werkte de AIV in 2024 aan een briefadvies over hervormingen die nodig zijn om de Europese Unie slagvaardiger en effectiever te maken. Het advies richt zich op institutionele en beleidsmatige uitdagingen in het licht van mogelijke uitbreiding, geopolitieke ontwikkelingen, rechtsstatelijke kwesties en het functioneren van de EU-begroting.

Veiligheid in het ruimedomein

De ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie hebben de AIV gevraagd om advies over civiel-militaire ontwikkelingen in het ruimedomein. De Nederlandse samenleving is sterk afhankelijk van technologie in de ruimte, terwijl de veiligheidsrisico's toenemen. Het advies richt zich op de vraag hoe Nederland en Europa strategischer kunnen omgaan met deze dreigingen.

Nederland, Europa en het mondiale Zuiden

De AIV werkt op eigen initiatief aan een advies over de veranderende relaties van Nederland en Europa met landen in het mondiale Zuiden. Door verschuivingen in de wereldorde wordt samenwerking met deze landen strategisch belangrijker. Tegelijkertijd bestaan spanningen rond wederkerigheid, perceptie van Europese belangen en dubbele standaarden. In 2024 voerde de AIV gesprekken met internationale experts en bracht een werkbezoek aan het Doha Forum.

Kunstmatige intelligentie en de democratische rechtsstaat

In 2024 is de AIV gestart met een advies over de impact van civiele AI-toepassingen op democratie, mensenrechten en de rechtsstaat. Het advies bouwt voort op eerder werk over militaire AI en richt zich op hoe Nederland via buitenlandbeleid kan bijdragen aan het beschermen van publieke waarden. Het advies zal kunnen bijdragen aan de voorbereiding van de internationale AI diplomatie strategie.

Kabinetsreacties

Voor elk AIV-advies dat op verzoek van het kabinet of de Tweede Kamer wordt opgesteld, geldt dat het kabinet wettelijk verplicht is om binnen drie maanden na publicatie schriftelijk te reageren. Deze kabinetsreacties worden doorgaans besproken in de betrokken Kamercommissies en kunnen aanleiding geven tot vervolgvragen, debatten of moties. In 2024 bracht het kabinet een reactie uit op vier AIV-adviezen. Hieronder volgt een samenvatting van de inhoud van deze reacties. De kabinetsreacties zijn in hun geheel te vinden bij het betreffende advies op [de website van de AIV](#).

Oekraïne – standvastigheid, weerbaarheid en perspectief

Op 22 februari 2024 publiceerde de AIV het briefadvies Oekraïne – standvastigheid, weerbaarheid en perspectief. Hierin waarschuwt de Raad dat de westerse consensus brozer wordt, kantelpunten in zicht komen en een langdurige patstelling dreigt. De AIV bepleit onverminderde steun aan Oekraïne en roept op tot proactieve voorbereiding op verschillende scenario's, gericht op een overwinning of sterke onderhandelingspositie voor Oekraïne.

In zijn reactie van 28 juni 2024 spreekt het kabinet waardering uit voor het advies en stelt dat het goed aansluit bij de bredere inzet van het kabinet. Het onderschrijft de noodzaak van voorspelbare, meerjarige en substantiële steun en zegt toe hiervoor middelen uit te trekken. Het kabinet erkent het belang van een brede en inclusieve wederopbouw, met aandacht voor accountability, veteranenzorg en het midden- en kleinbedrijf.

Verder steunt het kabinet de versterking van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid en de Europese defensie-industrie, inclusief betere EU-NAVO-samenwerking. Wel zet het kabinet vraagtekens bij het voorstel voor een Europese Veiligheidsraad. Ten aanzien van hybride dreigingen verwijst het kabinet naar twee verschenen Kamerbrieven over maatschappelijke weerbaarheid en desinformatie. Over het EU-lidmaatschap erkent het kabinet Oekraïne als onderdeel van de Europese familie en zegt het steun toe aan het toetredingsproces en de NAVO-samenwerking. Tot slot erkent het kabinet de noodzaak om samen met landen uit het mondiale Zuiden te werken aan een duurzame oplossing en het mitigeren van economische gevolgen.

Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak

Op 20 oktober 2023 bracht de AIV het advies Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak uit. Hierin benadrukt de Raad dat klimaatrechtvaardigheid niet alleen een morele, maar ook een geopolitieke noodzaak is. De AIV pleit voor versterkte internationale solidariteit, een herziening van het internationale financieringsstelsel en een actieve Nederlandse rol in partnerschappen met landen in het mondiale Zuiden.

In zijn reactie van 25 oktober 2024 erkent het kabinet dat de armste landen het minst bijdragen aan klimaatverandering, maar daar het hardst door worden getroffen. Het bevestigt het belang van het principe van 'common but differentiated responsibilities and respective capabilities'. Tegelijkertijd ontbreekt in de reactie de door de AIV onderstreepte urgentie en het geopolitieke perspectief.

Het kabinet erkent het belang van dialoog met landen in het mondiale Zuiden over de impact van EU-klimaatbeleid, maar geeft niet aan hoe deze dialoog zal worden geïntensiveerd. Ook wordt geen hoger doel voor klimaatfinanciering voorgesteld, al ondersteunt het kabinet wel uitbreiding van het aantal donoren en alternatieve financieringsbronnen. Met betrekking tot hervorming van het financiële stelsel blijft de inzet van het kabinet algemeen. Positief is de steun voor groen en inclusief industriebeleid via partnerschappen en instrumenten als Just Energy Transition Partnerships, hoewel concrete Nederlandse initiatieven uitblijven. Verder spreekt het kabinet steun uit voor het EU-doel van 90% emissiereductie in 2040 en erkent het het belang van draagvlak en burgerberaden.

Hybride dreigingen en maatschappelijke weerbaarheid

Op 4 juni 2024 bracht de AIV het advies Hybride dreigingen en maatschappelijke weerbaarheid uit. De Raad onderstreept het groeiende belang van hybride dreigingen – waaronder cyberaanvallen, desinformatie en beïnvloeding – en pleit voor een geïntegreerde aanpak waarin overheid, bedrijfsleven en burgers samen optrekken.

In zijn reactie van 6 december 2024 erkent het kabinet de urgentie van het probleem en onderschrijft het het belang van een brede, maatschappijgerichte aanpak. Hoewel het kabinet en de AIV grotendeels dezelfde definitie hanteren, benadrukt de AIV sterker het belang van het digitale en cognitieve domein.

Het kabinet neemt meerdere aanbevelingen over. Het verwijst naar de weerbaarheidsbrief en bevestigt de inzet op educatie, bewustwording, bescherming van vitale infrastructuur, aanpak van buitenlandse beïnvloeding en desinformatie. Ook wordt het Rijksbreed Responskader Hybride Dreigingen verder ontwikkeld, governance versterkt via de Nationale Veiligheidsraad en wordt een publiek-private geopolitieke raad opgericht. Internationaal steunt Nederland het EU Hybrid Toolbox-initiatief en wordt de NAVO-samenwerking geïntensiveerd. Defensie krijgt een grotere rol, met aangepaste wetgeving in voorbereiding.

Het kabinet wijst enkele aanbevelingen af, waaronder het voorstel voor internationale regelgeving rond attributie en bestrafing van hybride oorlogsvoering, het benoemen van een rapporteur digitale zaken en het herformuleren van de hoofdtaken van Defensie. Een vervolgrapportage is aangekondigd voor 2025.

Naar een nieuwe koers voor Nederland inzake het Israëlijsch-Palestijns conflict

Op 23 oktober 2024 publiceerde de AIV het advies *Naar een nieuwe koers voor Nederland inzake het Israëlijsch-Palestijns conflict*. Hierin pleit de Raad voor herijking van het Nederlandse beleid, met nadruk op naleving van internationaal recht, de-escalatie, het tegengaan van schendingen van mensenrechten en een actieve inzet voor een tweestatenoplossing.

Op 9 december 2024 verscheen de kabinetsreactie. Het kabinet stelt dat het advies aansluit bij het gevoerde beleid. Het bevestigt de inzet voor een tweestatenoplossing, veroordeelt de aanslagen van Hamas op 7 oktober 2023, erkent Israël's recht op zelfverdediging en benadrukt het belang van humanitaire hulp. Het kabinet roept op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren conform VN-resolutie 2735 en blijft samenwerken met partners zoals de VS, Egypte en Qatar.

Het kabinet wijst op de rol van Iran en geeft aan dat Nederland zich inzet voor de-escalatie in Gaza en Libanon. Sinds 7 oktober had het kabinet € 71,7 miljoen extra beschikbaar gesteld voor noodhulp. Ook heeft Nederland bijgedragen aan sancties tegen gewelddadige kolonisten en Hamas-gerelateerde entiteiten. Israël wordt opgeroepen het internationaal humanitair recht en de voorlopige maatregelen van het Internationaal Gerechtshof na te leven. Het kabinet erkent de onrechtmatigheid van de bezetting.

Tegelijkertijd wordt niet ingegaan op voorstellen van de AIV voor een monitoring-mechanisme, het weren van betrokken bedrijven of personen bij het nederzettingenbeleid, of het weigeren van visa aan kolonisten. Het kabinet stelt dat erkenning van een Palestijnse staat pas aan de orde is binnen een breder vredesproces. Ook voorstellen over wapenimport-criteria en het opschorten van delen van het Associatieakkoord worden niet overgenomen. Op basis van het AIV-advies zijn wel moties ingediend, waarvan er één is aangenomen.

Overige activiteiten

Briefings aan Tweede Kamer

Naast de technische briefings in het kader van de bovenvermelde adviezen heeft de AIV op 20 maart een briefing verzorgd over het werkprogramma van de AIV 2024-2026.

Afrika-dialoog over voedsel, landbouw en klimaat

Op 29 februari 2024 organiseerden de AIV en FoodFirst een dialoogsessie bij Clingendael over duurzame partnerschappen met Afrika op het gebied van voedsel, landbouw en klimaat. De AIV-adviezen over de Afrika-strategie en over internationale klimaatrechtvaardigheid, in samenhang gepresenteerd door raadslid Annelies Zoomers, vormden het startpunt voor discussie. De sessie werd voorgezeten door commissielid Marleen Dekker.

Symposium 'Europa Verstaan'

Op 14 mei organiseerde de AIV samen met het ministerie van Buitenlandse Zaken een symposium ter nagedachtenis van de in 2023 overleden hoogleraar en voormalig AIV-commissielid Mathieu Segers om diens gedachtengoed en aanzienlijke bijdrage aan het debat over de Europese Unie in Nederland te gedenken. Sprekers tijdens het symposium waren onder andere oud-raadslid Luuk van Middelaar en commissielid Catherine de Vries.

AIV Wellenstein-lezing 2024

De derde editie van de AIV Wellenstein-lezing vond plaats op 30 september en werd verzorgd door de gerenommeerde Midden-Oosten auteur en analist Kim Ghattas. In haar voordracht ging zij in op de impact van de Gaza-oorlog op de regio, en de geopolitieke breuklijnen die de oorlog heeft blootgelegd en vergroot tussen het Westen en het mondiale Zuiden. De lezing werd bijgewoond door 200 personen. Bekijk de lezing op de [website van de AIV](#).

Rondetafelbijeenkomst Draghi-rapport

Op 11 december vond in de Tweede Kamer een rondetafelgesprek plaats over het Draghi-rapport. Namens de AIV nam raadslid Dorette Corbey daaraan deel. Zij gaf op basis van een recent AIV-advies over slimme industriepolitiek een toelichting op een aantal beleidshervormingen die nodig zijn om de Europese economie te versterken en moderniseren. Commissielid Catherine de Vries nam ook deel aan dit rondetafelgesprek.

Communicatie en doorwerking

In 2024 heeft de AIV verdere stappen gezet om de zichtbaarheid van zijn werk te vergroten en de doorwerking van adviezen in het beleid te bevorderen. De raad blijft inzetten op een strategie waarin communicatie en impact hand in hand gaan: adviezen moeten niet alleen goed onderbouwd zijn, maar ook hun weg vinden naar beleidsmakers, volksvertegenwoordigers en maatschappelijke actoren.

In aansluiting op de in 2023 ingezette versterking is het afgelopen jaar verder geïnvesteerd in de randvoorwaarden voor effectieve communicatie. Zo is gewerkt aan de voorbereiding van een nieuw CRM-systeem, dat in 2025 operationeel wordt. Daarmee wordt het relatiebeheer geprofessionaliseerd en kunnen relevante doelgroepen gerichter worden benaderd met informatie over publicaties en activiteiten. Daarnaast zijn verkenningen gestart naar een wijziging van het e-maildomein, passend binnen de technische architectuur van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Op huisstijlgebied is in 2024 een nieuw visueel concept ontwikkeld. De implementatie daarvan start begin 2025. Wel is alvast geëxperimenteerd met nieuwe digitale presentatiemiddelen, zoals carrousels op sociale media. Ook is het beeldredactionele werk versterkt, en is besloten de Nederlandstalige en Engelstalige website samen te voegen om de gebruikservaring te verbeteren. Eind 2024 is tevens gestart met de voorbereiding van de inhuur van een webredacteur om de digitale toegankelijkheid van publicaties te verbeteren. De website ondergaat pas in 2025 een volledige vernieuwing en migratie naar PRO2, maar werd in 2024 al op enkele punten functioneel verbeterd. Intern heeft de AIV gewerkt aan een nauwere samenwerking op communicatiegebied binnen het secretariaat. Daarbij ligt de nadruk op het vroegtijdig betrekken van communicatiedoelen en doelgroepanalyses in het adviesproces. Deze verschuiving draagt bij aan de ambitie om de communicatie strategischer en effectiever in te zetten.

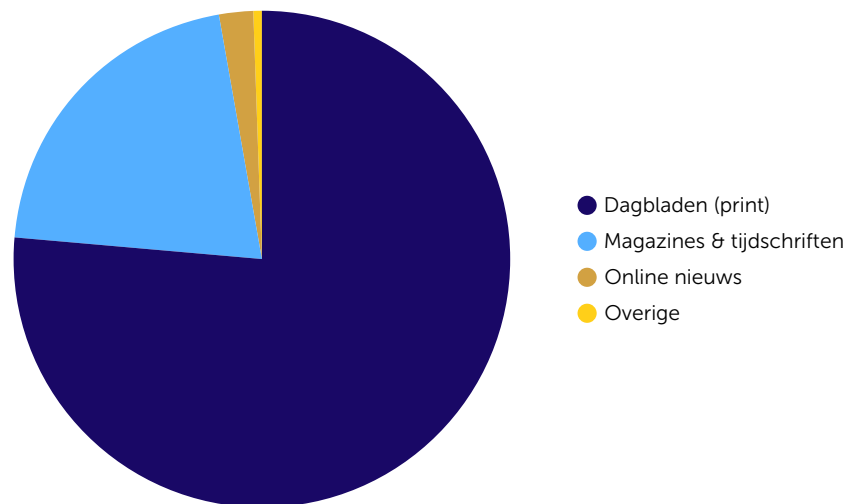
De externe communicatie is in 2024 opnieuw versterkt. Op sociale media concentreert de AIV zich op LinkedIn, waar het aantal volgers groeide met bijna 1000 tot boven de 4000 – een stijging van ruim 27% ten opzichte van 2023. Berichten over onder meer de adviezen over SDG's, Hybride Dreigingen en de AIV Wellenstein-lezing met Kim Ghattas genereerden bovengemiddelde aandacht. Voor de politieke monitoring is in 2024 een geautomatiseerd systeem in gebruik genomen, waarmee systematisch wordt geregistreerd in welke Kamerstukken, debatten en beleidsdocumenten de AIV en zijn adviezen worden genoemd. In totaal waren er in 2024 214 unieke vermeldingen, een stijging van bijna 40% in vergelijking met 2023. Deze data worden gebruikt om gerichter terugkoppeling te verzorgen aan betrokken beleidsafdelingen en Kamerleden. De media-aandacht voor de AIV-adviezen bleef stabiel. Grote nieuws- en opinietitels zoals NRC, Trouw, de Volkskrant en Elsevier besteedden structureel aandacht aan de nieuw uitgebrachte adviezen. Publicaties over Oekraïne en het Israëlisch-Palestijns conflict haalden de voorpagina's; het SDG-advies en het ODA-advies werden herhaaldelijk aangehaald in Kamervragen en moties.

Tot slot is in 2024 de voorbereiding gestart van een communicatiestrategie die in 2025 gereed zal zijn, en werkte de AIV opnieuw mee aan de gezamenlijke nieuwsbrief van adviesraden.

Tabel 1. Media met de meeste en meest inhoudelijke aandacht voor AIV-adviezen in 2024. Overzicht van de landelijke media die in 2024 het vaakst en meest inhoudelijk hebben bericht over publicaties van de AIV. Het gaat onder meer om hoofdredactionele commentaren, voorpaginastukken en diepgravende analyses. Print- en onlinevermeldingen van dezelfde titel kunnen elkaar deels overlappen. *Bron: LexisNexis.*

Publicatie	Dekking
Trouw	13
Volkskrant	10
NRC	10
NRC.nl	14
Trouw.nl	12
Volkskrant.nl	10
Het Financieele Dagblad	7
FD.nl	7
FD.nl (Headlines)	7
Reformatorisch Dagblad	5

Figuur 1. Verdeling van media-aandacht voor AIV-adviezen in 2024 naar publicatietype. De meeste vermeldingen verschenen in dagbladen, gevolgd door online media, magazines en overige publicaties. RTV-optredens zijn in deze telling niet meegenomen. ($n = 192$; bron: LexisNexis)

Raad

De Adviesraad Internationale Vraagstukken bestaat uit negen leden, inclusief de voorzitter en vicevoorzitter. Raadsleden worden bij Koninklijk Besluit op persoonlijke titel benoemd voor een periode van vier jaar, met de mogelijkheid tot herbenoeming. De leden van de adviesraad zijn afkomstig uit de wetenschap, het openbaar bestuur en kennisinstellingen. Zij beschikken over specifieke expertise op het gebied van mensenrechten, vrede en veiligheid, internationale ontwikkeling of Europese integratie.

Samenstelling

Prof. Bert Koenders, voorzitter
LGen b.d. Jan Broeks
Dr. Dorette Corbey
Tanya van Gool
Prof. dr. Luuk van Middelaar (tot 1 april 2024)
Prof. dr. mr. Janne Nijman
Drs. Bram van Ojik
Prof. dr. Paul Scheffer (per 1 april 2024)
Mr. Henne Schuwer
Prof. dr. Annelies Zoomers

Commissies

Vier permanente commissies maken deel uit van de adviesraad. De commissies bereiden de adviezen voor.

Commissie Europese Integratie

De Commissie Europese Integratie bereidt adviezen voor over actuele Europese ontwikkelingen, de rol van de Europese instellingen, de externe betrekkingen van de EU en de positie van Nederland.

Voorzitter: Prof. dr. Paul Scheffer (per 1 april 2024)
Prof. dr. Luuk van Middelaar (tot 1 april 2024)
Vicevoorzitter: Dr. Dorette Corbey

Commissieleden

Carsten Brzeski
Drs. René Cuperus
Prof. dr. Hylke Dijkstra
Prof. dr. Antoaneta Dimitrova
Mr. dr. Hanneke van Eijken
Dr. Mendeltje van Keulen (per 1 maart 2024)
Drs. Johan de Koning, MPhil
Dr. Joris Larik
Drs. Joshua Livestro, MPhil
Drs. Kees van Rijk
Dr. Louise van Schaik (per 1 april 2024)
Prof. dr. Catherine de Vries

Commissie Mensenrechten

De Commissie Mensenrechten bereidt adviezen voor over actuele internationale ontwikkelingen op het terrein van de mensenrechten, het Nederlandse mensenrechtenbeleid en de rol van internationale instellingen, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Voorzitter: Prof. dr. mr. Janne Nijman

Vicevoorzitter: Tanya van Gool

Commissieleden

Prof. dr. Tanja Aalberts

Dr. Maarten Biermans

Prof. dr. Antoine Buyse

Drs. Maria Anne van Dijk

Dr. Narin Idriz

Mr. Nani Jansen Reventlow (per 1 januari 2024)

Maral Khajeh, LL.M.

Prof. dr. Tarlach McGonagle

Mr. Wilbert-Jan van Hövell

Mr. Eduard Nazarski

Drs. Lionel Veer

Dr. Margaretha Wewerinke-Singh

Commissie Vrede en Veiligheid

De Commissie Vrede en Veiligheid bereidt adviezen voor over actuele internationale veiligheidsvraagstukken, de krijgsmacht, de trans-Atlantische verhoudingen en het Europese veiligheidsbeleid.

Voorzitter: Mr. Henne Schuwer

Vicevoorzitter: LGen b.d. Jan Broeks

Commissieleden

Prof. dr. Beatrice de Graaf

Jochem de Groot, MA MSc

Gen-maj. vlgr b.d. Theo ten Haaf

Dr. Marjanne de Kwaasteniet

Nina van Lansschot, MSc

Mr. dr. Anna-Alexandra Marhold

Prof. dr. Frans Osinga

Mr. Gerrit Alexander Ribbink (per 1 september 2024)

Dr. Gulnaz Sibgatulina

Drs. Bastiaan R. Walenkamp, MSc (per 1 september 2024)

Anna van Zoest, MPhil

Drs. Dick Zandee

Commissie Internationale Ontwikkeling

De Commissie Internationale Ontwikkeling (tot januari 2025 nog Commissie Ontwikkelingssamenwerking geheten) bereidt adviezen voor over de duurzame ontwikkelingsdoelen, de rol van overheden, bedrijven, financiële instellingen, kennisinstututen en NGO's in ontwikkelingssamenwerking, de bevordering van economische ontwikkeling en de positie van multilaterale instellingen.

Voorzitter: Prof. dr. Annelies Zoomers

Vicevoorzitter: Drs. Bram van Ojik

Commissieleden

Prof. dr. Bas Arts

Drs. Linda Broekhuizen

Prof. dr. Marleen Dekker

Dr. ir. Paul G.H. Engel (per 1 januari 2024)

Drs. Simone Filippini (per 1 januari 2024)

Dr. Allert P. van den Ham (per 1 januari 2024)

Prof. Ronald de Jong

Prof. dr. Sara Kinsbergen

Kiza Magendane, MSc (per 1 januari 2024)

Drs. Yannick du Pont (per 1 januari 2024)

Drs. Heske Verburg (per 1 januari 2024)

Drs. Léon Wijnands

Secretariaat

De adviesraad wordt in de uitvoering van zijn taken ondersteund door een secretariaat. Het AIV-secretariaat is een onafhankelijke eenheid, formatief ondergebracht in de sector van de (P)SG van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Medewerkers

Paula de Beer, projectsecretaris
Rojan Bolling, raadsadviseur a.i. (per 11 november 2024)
Saskia van Genugten, raadsadviseur a.i.
Susanne Kamerling, raadsadviseur (per 13 maart 2024)
Dirk-Jan Koch, secretaris-directeur (per 14 februari 2024)
Sanne van der Lugt, raadsadviseur (per 18 maart 2024)
Quinten Offenbergh, beleidsondersteunend medewerker
Jorrit Oppewal, raadsadviseur
Annet Potting, managementondersteuner
Marius Snyders, senior adviseur
Karin van der Torn, managementondersteuner
Sabine Visser, raadsadviseur
José van der Wal, directiesecretaris
Karin Wester, raadsadviseur
Shila de Vries, projectsecretaris

Financiële verantwoording

Het structurele programmabudget van de AIV bedraagt €597.000 per jaar. Dit bedrag is inclusief de bijdrage van het ministerie van Defensie van €74.000 voor operationele kosten. De personeelskosten van het AIV-secretariaat vallen hier buiten en worden gedragen door de ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie.

Voor het jaar 2024 ontving de AIV een eenmalige budgetverhoging van €75.000, waarmee het beschikbare budget op €672.000 kwam. De totale uitgaven bedroegen echter €695.818,95 – een overbesteding van €23.818,95. Dit is de eerste keer dat een overschrijding van het programmabudget heeft plaatsgevonden. De overschrijding is met name toe te schrijven aan noodzakelijke externe inhuur wegens langdurige afwezigheid binnen het secretariaat, en aan hogere kosten voor grafische vormgeving, inclusief de eenmalige kosten voor de ontwikkeling van een nieuw huisstijlhandboek. Daarnaast zijn de kosten voor beheer en onderhoud van de Nederlandstalige en Engelstalige AIV-websites (€16.800) overgeheveld van het beperkte bedrijfsvoeringsbudget naar het programmabudget.

Uit het programmabudget worden onder meer de vacatie- en reiskostenvergoedingen van raadsleden en commissieleden bekostigd. Ook vertalingen, redactie, vormgeving en druk van de adviezen, evenals vergader- en verzendkosten, communicatie en publieksactiviteiten vallen binnen dit budget.

Adviesraad Internationale Vraagstukken

Rijnstraat 8

Postbus 20061

2500 EB Den Haag

070 348 60 60

adviesraadinternationalevraagstukken.nl

aiv@minbuza.nl